

Kommunrevisorerna granskar

Årsredovisning 2020

2021-04-15

Angående granskningen

Revisionsuppdraget är ett kommunalt förtroendeuppdrag och revisorerna är direkt ansvariga inför kommunfullmäktige och därmed indirekt inför medborgarna genom den representativa demokratin. Revisionen har uppdrag att granska de verksamheter som styrelser, nämnder och kommunala bolag bedriver.

I formell mening är varje revisor en egen myndighet, men i det praktiska revisionsarbetet sker arbetet gemensamt.

Ytterst syftar revisionen till att undersöka om verksamheten bedrivs i enlighet med uppställda mål och på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

- Revisorernas uppdrag regleras i kommunallag, aktiebolagslag, god revisionssed, ägardirektiv och reglemente.
- Revision ska utföras på ett oberoende sätt.
- Revisorerna genomför grundläggande granskning, granskning av delårsrapport och årsredovisning och fördjupade granskningar.

Revisorerna ska därför objektivt, opartiskt och sakligt, självständigt granska den verksamhet som styrelse, nämnder och beredningar bedriver. Revisorerna ska också bedöma om de förtroendevalda ledamöterna i nämnder och styrelser har tillräcklig styrning och kontroll över verksamhetens ekonomi, prestationer och kvalitet.

Revisorernas uttalanden och bedömningar finns i revisionsberättelser och granskningsrapporter. En ambition i revisorernas arbete är att deras rekommendationer i samband med granskning ska kunna användas av verksamheterna för att åstadkomma effekter i deras förbättringsprocess.

Kontaktuppgifter

Om kommunrevisorernas uppdrag

kommunrevisionen@umea.se

Ordförande i kommunrevisionen

Ewa Miller, ordförande
ewa.miller@umea.se

Umeå kommun

Granskning av årsredovisning 2020

Building a better
working world

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	3
2.1. Bakgrund.....	3
2.2. Syfte, revisionsfrågor och avgränsning.....	3
2.3. Genomförande	4
3. Granskningsresultat	5
3.1. Förvaltningsberättelse	5
3.2. Räkenskaper	8

1. Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun har gett EY i uppdrag att granska kommunens årsredovisning för 2020. Uppdraget utgör en obligatorisk del av den årliga granskningen.

Syftet med granskningen är att bedöma om årsredovisningen är upprättad enligt lag och god redovisningssed samt om resultaten är förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

Vår sammanfattande bedömning är:

- ▶ Att årsredovisningen är upprättad enligt gällande regelverk, i allt väsentligt.
- ▶ Att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens ekonomiska resultat, budgetutfall, finansiering och ekonomiska ställning
- ▶ Att förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.
- ▶ Att Umeå kommun inte fullt ut når en god ekonomisk hushållning för 2020, vilket ligger i linje med kommunstyrelsens analys.

Viktigare iakttagelser som gjorts under granskningen är:

- ▶ Vi har i vår granskning kunnat konstatera att kommunen inte uppfyller de krav som ställs på redovisning av finansiell leasing enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation RKR R5 vilket är ett avsteg från god redovisningssed i kommuner. Kommunen har inte heller upprättat någon bedömning om hur detta avsteg påverkar nyckeltal i årsredovisningen för 2020 vilket innebär att effekten vid åtgärd inte är känd vid tidpunkten för granskningen. Det kan dock noteras att ett arbete kommer att inledas av kommunen under 2021 avseende detta.
- ▶ Vi kan vidare i vår granskning konstatera att problemen kring anläggningsregistret som konstaterades i granskningen av tertial 2 2020 kvarstår. Dock har kommunen åtgärdat tidigare notering från revisionen rörande nyckelpersonsberoende, vilket är positivt.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi:

- ▶ Vi uppmanar kommunen att skyndsamt vidta åtgärder för att säkerställa att reglerna i RKR för anläggningstillgångar och leasing följs fullt ut, i syfte att säkerställa att kommunen följer god redovisningssed.
- ▶ Vi uppmanar även kommunen fortsatt att arbeta med att åtgärda kvarvarande brister i anläggningsregistret som konstaterades i granskningen av delårsrapporten 2020 för att undvika felaktigheter samt minimera risker i den finansiella uppföljningen.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I Lag om kommunal redovisning (LKBR) regleras externredovisningen för kommuner och regioner. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Revisionsobjekt är Kommun som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, ska den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer och granskas i Umeå kommun inom ramen för den grundläggande granskningen.

2.2. Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag om kommunal bokföring och redovisning. Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (12 kap. 2 §) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet, vilket sker inom ramen för revisionsberättelsen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- ▶ Är årsredovisningen upprättad enligt gällande regelverk (LKBR och RKR)?
- ▶ Ger årsredovisningen en rättvisande bild av verksamhetens ekonomiska resultat, budgetutfall, finansiering och ekonomiska ställning?
- ▶ Är förvaltningsberättelsen förenlig med årsredovisningens övriga delar?
- ▶ Efterlever kommunen kommunallagens krav på en ekonomi i balans?
- ▶ Är utfallen helt förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i ett finansiellt perspektiv?
- ▶ Är utfallen helt förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i ett verksamhetsperspektiv?

Granskningen innebär en bedömning av om årsredovisningens innehåll motsvarar normgivning och att de redovisade utfallen är förenliga med kommunallagen och kommunens egna styrdokument. Kriterierna bedömningarna hämta från:

- ▶ Kommunallagen (KL)
- ▶ Lagom om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- ▶ Rekommendationer från rådet för kommunal redovisning (RKR)
- ▶ Riktlinjer för god ekonomisk hushållning
- ▶ Fullmäktiges budget

2.3. Genomförande

Granskningen omfattar:

- ▶ Förvaltningsberättelsen
- ▶ Resultaträkning
- ▶ Balansräkning
- ▶ Kassaflödesanalys
- ▶ Sammanställd redovisning
- ▶ Drift- och investeringsredovisning
- ▶ Noter

Granskningen har utförts enligt god revisions sed för kommuner och regioner, med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting".

Avgränsning och inriktning har skett efter en bedömning av väsentlighet och risk. Fel i räkenskaper betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen hade påverkat dennes bedömning av kommunen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

Granskningen har påbörjats innan årsredovisningen slutligt fastställts. Iakttagelser som gjorts under granskningen har löpande kommunicerats och helt/delvis beaktats av kommunens redovisningsansvarige.

3. Granskningsresultat

3.1. Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen ska i och med införandet av LKBR och RKR R15 Förvaltningsberättelse ha följande underrubriker:

- Översikt över verksamhetens utveckling
- Den kommunala koncernen
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten
- God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat
- Väsentliga personalförhållanden
- Förväntad utveckling

Om inte annat anges i R15 ska under varje huvudrubrik upplysningar lämnas om så väl kommunen som juridisk person och som koncern.

Bedömning: Vi bedömer att förvaltningsberättelsens disposition ligger i linje med LKBR och RKR R15.

3.1.1. Översikt över verksamhetens utveckling

Utvecklingen ska redovisas genom att aktuellt år jämförs med tidigare år och väsentliga förändringar kommenteras. Det gäller såväl utvecklingen sedan föregående år som längre trender. Lämpligtvis sker redovisningen i tabellform.

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen av verksamhetens utveckling är tillräcklig. Kommunen beskriver utvecklingen av ett antal relevanta nyckeltal den senaste femårsperioden i tabellform.

3.1.2. Den kommunala koncernen

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en översiktlig beskrivning av de enheter som ingår i den kommunala koncernen. Upplysningar ska också lämnas om privata utförare om de är av väsentlig betydelse. Beskrivningen kan ske med stöd av ett eller flera organisationsscheman/tablåer.

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen av den kommunala koncernen är tillräcklig. Beskrivningen sker överskådligt med stöd av ett organisationsschema och tabeller. Privata utförare av kommunal verksamhet redovisas separat i tabellform.

3.1.3. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om sådana förhållanden som inte redovisas i balansräkningen eller i resultaträkningen men som är viktiga för bedömningen av den kommunala koncernens och kommunens resultat eller ekonomiska ställning.

Övrigt krav på innehåll i detta avsnitt är:

- Analys av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer samt vidtagna åtgärder. Upplysningar ska särskilt lämnas för finansiella risker och hur de hanterats.
- Upplysningar om de totala pensionsförpliktelserna för kommunkoncernen och kommunen samt en uppföljning av fullmäktiges riktlinjer för förvaltningen av pensionsmedel enligt normerat schema.
- Ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet kan också redovisas i avsnittet

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen i avsnittet ligger i linje med LKBR och RKR R15, i allt väsentligt. Avsnittet innehåller uppgifter om omvärlds- och verksamhetsrisker, finansiella risker och pensionsförpliktelser. Vår bedömning är dock att kommunstyrelsen bör utreda och tydliggöra uppföljningsansvaret för fullmäktiges riktlinjer avseende förvaltningen av kommunens totala pensionsåtagande.

3.1.4. Händelser av väsentlig betydelse

Upplysning ska lämnas om hur händelser av väsentlig betydelse påverkar de finansiella rapporterna. Upplysningen kan exempelvis innehålla beskrivningar utifrån nettoinvesteringar, skulder, intäkter, kostnader, och årets resultat. Exempel på händelser kan vara:

- Köp, försäljning, etablering och nedläggning av verksamhet
- Omstruktureringar
- Ingångna avtal med väsentlig påverkan på verksamheten
- Större investeringar
- Betydande rättstvister

Den, vid årsredovisningens färdigställande, pågående pandemin är en händelse efter balansdagen som är av väsentlig betydelse.

Bedömning: Vi bedömer att redovisningen av händelser av väsentlig händelse är tillräcklig. Redovisningen berör främst konsekvenserna av coronapandemin, vilken även beskrivs som en händelse av väsentlig betydelse efter årets slut. Avsnittet beskriver även arbetet med den nya ringleden (Västra länken), utbyggnaden av Umeå hamn och byggnation av Norrbotnia-banan.

3.1.5. Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om väsentliga aspekter avseende styrning, uppföljning och intern kontroll för den kommunala koncernen och kommunen. Avsnittet kan beskriva:

- Ansvarsstruktur – styrenheter
- Centrala styrdokument
- Mål, budget och ramar
- Planering, uppföljning och uppsikt
- Intern kontroll

Bedömning: Vi bedömer att redovisningen av styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten är tillräcklig. Avsnittet innehåller en beskrivning av väsentliga förändringar i styrningen av den kommunala koncernen, med stort fokus på kommunstyrelsens styrbered-

ning. Avsnittet innehåller även en beskrivning av budget- och investeringsprocessen, målstyrning och intern kontroll. Vi anser dock att beskrivningen av styrning och uppföljning av de kommunala bolagen är knapphändig och till kommande år kan utvecklas för ökad tydlighet.

3.1.6. God ekonomisk hushållning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om mål och riktlinjer med betydelse för god ekonomisk hushållning (enligt kommunallagens 11 kap. 6 § första och andra stycket) uppnåtts och följts. Revisorerna ska bedöma om utfallen i årsredovisningen är förenliga med fullmäktigemålen.

Bedömning: Vi bedömer att utvärderingen av god ekonomisk hushållning utifrån kommunfullmäktiges riktlinjer är tillräcklig. Vi delar även kommunstyrelsens sammantagna bedömning att Umeå kommun inte fullt ut når en god ekonomisk hushållning för 2020. Kommunstyrelsens bedömning grundas huvudsakligen på följande:

- Av de 13 mål kommunfullmäktige fastställt i Planeringsförutsättningar, budget och investeringar för 2020 bedöms fyra vara helt uppfyllda.
- Av de 53 uppdrag kommunfullmäktige fastställt i Planeringsförutsättningar, budget och investeringar för 2020 bedöms 19 vara helt genomförda.
- Utöver de mål/uppdrag som kommunfullmäktige har fastställt i anslutning till planeringsförutsättningar och budget har kommunfullmäktige även fastställt ett stort antal mål, uppdrag och aktiviteter i från budget fristående planer, program och strategier (över 300 mål och över 400 aktiviteter). Status i dessa mål och aktiviteter är ej sammanställda.
- I kommunkoncernens bolag görs ingen sammanställd uppföljning av mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Med anledning av det stora antalet mål och avsaknad av sammanställd uppföljning kan heller ingen bedömning ske om god ekonomisk hushållning uppnås på kommunala koncernnivån. Vi ser dock positivt att ett arbete har inletts för att skapa förutsättningar för en koncernövergripande bedömning av god ekonomisk hushållning.

Vi noterar särskilt att kommunfullmäktiges finansiella mål att kommunens budget ska jämförbarhetsanalyseras inte är uppnått eftersom arbetet nedprioriterats som en konsekvens av coronapandemin.

3.1.7. Balanskravet

Balanskravet innebär att kommunens budget och årliga utfall ska vara positiva och att underskott ska återställas kommande år, såvida kommunfullmäktige inte beslutar om annat och hänvisar till "synnerliga skäl". Beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens bestämmelser, ska i förvaltningsberättelsen följa ett föreskrivet schema.

Bedömning: Vi bedömer att kommunens redovisning och beräkning av balanskravet är tillräcklig. I och med årets positiva resultat efterlever kommunen även kommunallagens balanskrav. Utifrån årets resultat kan reservering till resultatutjämningsreserven göras maximalt med 283 miljoner kr.

3.1.8. Väsentliga personalförhållanden

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om väsentliga personalförhållanden i den kommunala koncernen och kommunen, bland annat ska upplysningar om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret lämnas.

Uppgifter om personalen, sjukfrånvaro och jämställdhet redovisas i avsnittet: Viktiga förhållanden för resultat och ställning.

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen av väsentliga personalförhållanden är tillräcklig. Vi noterar att sjukfrånvaron har ökat med 1,1 procentenheter jämfört med 2019 vilket främst är en effekt av coronapandemin. Samtliga åldersgrupper uppvisar en tydlig ökning av sjukfrånvaron.

3.1.9. Förväntad utveckling

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om kommunens och koncernens förväntade utveckling. Upplysningarna ska avse dels vad som faktiskt är känt om framtiden, dels förväntningar som finns och som är baserade på konkreta kända förhållanden som berör koncernen och kommunen direkt eller indirekt. De risker som och osäkerhetsfaktorer som är förknippade med dessa förhållanden ska kommenteras.

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen av kommunens förväntade utveckling är tillräcklig. Vi anser dock att informationen kan utvecklas ytterligare från ett läsarperspektiv hade till exempel stycket om demografiska förändringar kunnat utvecklas.

3.2. Räkenskaper

3.2.1. Årets resultatutfall

Umeå kommun redovisar för 2020 ett resultat på 361 mkr (få 189 mkr). Årets resultat har förbättrats mot fjolåret med 172 miljoner. Resultatförbättringen är främst ett resultat av att de generella stadsbidragen ökat kraftigt med 233 mkr under året som ett resultat av de beslut som regeringen tagit under året för att stötta kommunerna under corona-pandemin, samtidigt som nedstängning av verksamheter inneburit en lägre kostnads massa.

Ökningen innebar att det budgeterade överskottet om 77 mkr överskreds kraftigt och så även det i tertial 2, prognostiserade överskottet om 323 mkr för helåret 2020. Den stora påverkan som covid pandemin haft på räkenskaperna innebär därför också en försvårande omständighet vid jämförelse mellan åren och kommunen har av denna anledning upprättat en särredovisning v pandemins effekter på räkenskaperna, likt jämförelsestörande poster, som framgår i not 4 i årsredovisningen.

Ett vanligt nyckeltal för att bedöma det ekonomiska läget i kommuner är verksamhetens nettokostnad i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag. Om måttet överstiger 100 procent måste den löpande verksamheten finansieras på annat sätt än genom skatter och verksamhetsintäkter, t.ex. genom försäljning av tillgångar. För Umeå kommun uppgår detta nyckeltal för 2020 till 95% (få 98%).

mnkr			Umeå kommunkoncern		Umeå kommun		Budget	Budget- avvikelse
			2020	2019	2020	2019	2020	2020
Verksamhetens intäkter	Not 6		4 555	4 775	1 782	1 742	1 459	323
Verksamhetens kostnader	Not 7		-10 513	-10 522	-8 657	-8 531	-8 561	-96
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 8		-1 091	-1 029	-454	-406	-497	43
Verksamhetens nettokostnader			-7 049	-6 776	-7 329	-7 195	-7 599	270
Skatteintäkter	Not 9		6 496	6 460	6 496	6 460	6 697	-201
Generella statsbidrag och utjämning	Not 10		1 208	860	1 208	860	972	236
Verksamhetens resultat			655	544	375	125	70	305
Finansiella intäkter	Not 11		7	105	135	202	223	-88
Finansiella kostnader	Not 12		-177	-245	-149	-138	-216	67
Resultat efter finansiella poster			485	404	361	189	77	284
Årets resultat			485	404	361	189	77	284

3.2.2. Resultaträkning och balansräkning

Resultaträkning

Verksamhetens intäkter har under året ökat med 40mkr vilket bland annat hänger samman med att Umeå Kommun hanterat ett tillfälligt skyddsmateriallager från covid 19 som vidarefaktureras till övriga regioner och kommuner i Västerbotten vid användning.

Verksamhetens kostnader ökar vidare under året vilket bland annat hänger samman med en ökad pensionskostnad och minskad gottgörelse från pensionsstiftelsen under året. Men också pga. tillfälliga corona effekter så som ökade bidrag till de kommunala bolagen, högre kostnader för sjukskrivning och sjukledighet samt att inköpet av externa tjänster har ökat under året.

Även avskrivningarna ökar i år med 48mkr vilket ligger i linje med att man fortsätter att investera kraftigt i kommunens materiella tillgångar. Ökningen ligger dock klart lägre än den budgeterade nivån på 497mkr vilket beror på att man inte lyckats att genomföra investeringar i den planerade omfattning.

Bedömning

Efter genomförda granskningsåtgärder kopplade till både intäkter och kostnader är det vår bedömning att kommunens resultaträkning i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens intäkter och kostnader.

mnr	Umeå kommunkoncern				Umeå kommun	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>						
Programvaror och licenser	Not	13	76	78	9	11
Goodwill	Not	14	0	11	0	0
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not	15	14 886	13 912	6 730	5 968
Pågående anläggningar	Not	16	1 992	2 082	439	1 202
Maskiner och inventarier	Not	17	4 350	4 442	381	353
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>						
Aktier, andelar, bostadsrätter	Not	18	233	213	333	324
Långfristiga fordringar	Not	19	135	132	6 747	6 566
Summa anläggningstillgångar			21 672	20 870	14 639	14 423
<i>Omsättningstillgångar</i>						
Förråd och lager, exploateringsfastigheter	Not	20	411	288	288	172
Kortfristiga fordringar	Not	21	1 172	1 121	609	605
Kassa och bank, kortfristiga placeringar	Not	22	95	682	0	1
Summa omsättningstillgångar			1 678	2 091	897	778
SUMMA TILLGÅNGAR			23 350	22 961	15 536	15 201
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital						
Årets resultat			485	404	361	189
Resultatutjämningsreserv			279	163	279	163
Övrigt eget kapital			8 487	8 197	3 897	3 813
Summa eget kapital			9 251	8 764	4 537	4 165
Avsättningar						
Pensioner och liknande förpliktelser	Not	24	592	550	592	550
Andra avsättningar	Not	25	714	659	0	0
Summa avsättningar			1 306	1 209	592	550
Skulder						
Långfristiga skulder	Not	26	10 523	10 798	8 882	9 074
Skuld investeringsbidrag	Not	27	67	48	67	48
Kortfristiga skulder	Not	28	2 203	2 142	1 458	1 364
Summa skulder			12 793	12 988	10 407	10 486
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			23 350	22 961	15 536	15 201
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER						
1. Pantar och därmed jämförbara säkerheter	Not	29	116	117	1 479	1 479
2. Ansvarförbindelser						
a) Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	Not	30	2 387	2 439	2 387	2 439
b) Övriga ansvarförbindelser	Not	31	2	32	0	0

Balansräkning

Balansräkningen har granskats utifrån följsamhet till Lagen om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt i enlighet med god redovisningssed för kommunal verksamhet. Vidare har respektive balanspost avstämts mot bokslutsdokumentation och underbilagor. Genom stickprovskontroller och avstämning

mot sidoordnade system har kontroll genomförts att poster värderats och periodiserats på ett korrekt sätt.

lakttagelser

De största enskilda tillgångarna i balansräkningen är som tidigare materiella anläggningstillgångar i form av byggnader, mark och övriga tekniska anläggningar samt långfristiga fordringar som utgörs av lån till de kommunala bolagen.

Kommunen fortsätter att investera i de materiella anläggningarna även om takten under året har varit lägre än tidigare med anledning av pandemin. Kommunens investeringsvolym uppgår för år 2020 till 493 mkr (få ca 961 mkr). De största enskilda investeringsprojekten under 2020 utgörs av Maja Beskow-skolan, Skärgårdsskolan i Holmsund, Lundagård äldreboende, Nordstjärnan äldreboende och Tegs Centralskola. Utfallet av årets investeringar understiger budget med 656 mkr. Se vidare under 3.2.6 för granskning av investeringar.

Inga övriga synpunkter har framkommit gällande hanteringen av kommunens tillgångar.

De största enskilda skuldposterna i kommunens balansräkning utgörs av långfristiga skulder samt pensionsförpliktelser

Långfristiga skulder har under året minskat från 9 074 mkr till 8 882 mkr. Detta är ett resultat av det goda resultatet för året samt att kommunen inte har klarat av att investera in den planerade omfattningen. Den minskade upplåningen är ett brott mot en trend av ökande upplåning som varat under ett flertal år.

Pensionsskulden hos Umeå Kommun består dels av den del som redovisas i balansräkningen under avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser dels av den del avseende pensionsförpliktelser som intjänats före 1998 som framgår som ansvarsförbindelser. Umeå kommuns totala pensionsåtagande (avsättningar för pensioner, ansvarsförbindelser samt löneskatt) uppgår till 2 999 mkr (få år 2 880 mkr). Pensionsskulden har stämmts av mot specifikation från KPA utan några anmärkningar.

Vidare har vi i vår granskning av balansräkningen noterat att kommunen inte redovisar några finansiella leasingavtal som materiella anläggningstillgångar eller skulder i enlighet med kraven i RKR R5. Kommunen uppger i redovisningsprinciperna att de gör ett avsteg från denna princip då man på grund av avsaknad av systemstöd inte kan uppfylla rekommendationen fullt ut.

Vi kan konstatera att den uppdaterade standarden RKR R5 kring finansiell leasing publicerades i november 2018 och anger att ett leasingavtal som enligt definitionen är att klassas som ett finansiellt leasingavtal skall redovisas som en materiell anläggningstillgång i balansräkningen och att förpliktelsen att i framtiden betala leasingavgifter som en skuld. Någon redovisning av tillgång eller skuld för denna typ av avtal sker således inte i kommunens balansräkning.

Umeå kommun har vid tidpunkten för granskningen, fortfarande inte genomfört någon genomgång av kommunens avtal för att utvärdera omfattningen och förekomsten av finansiella leasingavtal i kommunen. Vi kan med anledning av detta inte bedöma effekten i kommunens balansräkning och därmed inte heller påverkan på relaterade nyckeltal så som soliditet och skuldsättningsgrad. Det går dock inte att utesluta att sådan påverkan skulle kunna vara betydande då hyresavtal både gällande byggnader och maskiner är frekvent förekommande i kommunen. Revisionen har för avsikt att nogsamt följa utvecklingen av detta under 2021

Bedömning

Med undantag för de noteringar för finansiell leasing som diskuterats ovan så är vår uppfattning att balansräkningen ger en, i allt väsentligt, rättvisande bild av kommunens ekonomiska ställning per 2020-12-31.

3.2.3. Kassaflödesanalys

Vi har granskat att kassaflödesanalysens innehåll i allt väsentligt överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen. Granskningen har inte föranlett några noteringar.

3.2.4. Sammanställda räkenskaper

Umeå kommun upprättar en sammanställd redovisning (koncernredovisning) för företag där kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande. I koncernredovisningen ingår således hel- eller delägda företag där ägarandelen uppgår till minst 20 procent av röster och kapital.

Den sammanställda redovisningen omfattar resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys och noter. Vi har granskat gjorda koncernelimineringar stickprovsvis samt analyserat förändringen mellan ingående och utgående eget kapital.

Då kommunens innehav av aktier och andelar i dotterbolag finns i moderbolaget Umeå kommunföretag AB är det således dess koncernredovisning som konsolideras med kommunen. Dessutom tillkommer konsolidering av Väven i Umeå AB samt Umeå Folkets Husförening u p a.

Resultatet efter finansiella poster i kommunkoncernen uppgår till 485 mkr (f å 404 mkr). Minskningen hänför sig främst till ett svagt resultat efter finansiella poster för Umeå Energi om 33 mkr (155 mkr).

Vi bedömer att de sammanställda räkenskaperna i allt väsentligt är upprättade i enlighet med LKBR och RKR R16 och ge en rättvisande bild av verksamheten och den ekonomiska ställningen för Umeå kommun och dess koncern per den 31 december 2020. Den rekommendationer som framfördes i föregående års granskning om att inkludera ett organisationsschema har hörsammats och finns nu på sid 13 såväl som fördjupad beskrivning av dotterbolagen i bilagor.

3.2.5. Noter

Vi har granskat de notupplysningar som lämnas med fokus på att fullständiga upplysningar lämnas, att notupplysningarna hänger samman med ovanstående räkningar och att dessa korrekt avspeglar de underliggande räkenskaperna.

Enligt LKBR (4:3 tredje stycket) ska upplysning om *skälen för avvikelser från RKR:s rekommendationer lämnas i en not*. I Umeå kommuns årsredovisning beskrivs att kommunen gör undantag från två av rådets rekommendationer; R4 Materiella anläggningstillgångar och R5 Leasing. Enligt årsredovisningen hänvisar kommunstyrelsen för rekommendation R4 Materiella anläggningstillgångar till att avvikelser görs från att ompröva restvärden och nyttjandeperioder för anläggningar systematiskt. Det skäl som anges bland redovisningsprinciperna är att "rutinbeskrivningar för omprövning behöver arbetas fram för att uppfylla rekommendationen".

Vad gäller rekommendationen R5 *Leasing* anges att "på grund av avsaknad av systemstöd går det inte att uppfylla vissa delar av rekommendationen som gäller för leasing. Notkravet om att redovisa framtida minimileaseavgifter och hur de fördelas på förfallotidpunkter inom ett år, senare än ett år men inom fem år och senare än fem år kan inte uppfyllas."

Vi noterar att detta avsteg från gällande normgivning är oförändrat från föregående år och att inga vidare åtgärder har vidtagits för att uppfylla kraven. Vi uppmanar kommunstyrelsen att skyndsamt vidta åtgärder för att säkerställa att kommunen fullt ut följer god redovisningssed.

Vi har i vår granskning vidare noterat att not 6 och 7, till skillnad mot övriga noter i årsredovisningen, endast omfattar upplysningar av redovisning i kommunen och inte den kommunala koncernen trots att tillhörande notsiffra i resultaträkningen refererar till raden där såväl kommunen som den kommunala koncernen framgår. Vi har påpekat detta för administrationen som anger att denna information inte finns tillgänglig för kommunkoncernen och därför inte kan presenteras i notupplysningen.

Bedömning

Bortsett från de noteringarna ovan så är vår bedömning att årsredovisningen i allt väsentlig lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar i noter.

3.2.6. Drift- och investeringsredovisning

För driftredovisningen så har verksamhetens nettokostnad uppgår för 2020 till 7 329 mkr (fg år 7 195mkr). Utfallet understiger budget med 270 mkr. Förklaringar till avvikelserna på nämnds nivå förklaras i årsredovisningen och vi bedömer att driftredovisningen redovisar hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts av fullmäktige för den löpande verksamheten.

Avseende investeringsredovisning så har vi stickprovsvis granskat de under 2020 pågående projekten och kan konstatera att vi inte finner några väsentliga felaktigheter. Fokus i revisionen har varit på stora projekt, att följa upp mot budget men även detaljgranskning. Ett exempel är Maja Beskow-skolan där uppföljning mot komponentindelning samt avskrivningstider är granskat utan några noterade fel. Det affärssystem som man använder i dag möjliggör inte för att kunna ta ut rapporter på ett effektivt sätt. För att åstadkomma ett register som innehåller alla de nödvändiga delarna ett anläggningsregister ska bestå av så krävs att man genererar flera rapporter som sammanfogas. Detta öppnar upp för eventuella felaktigheter genom den mänskliga faktorn som annars hade kunna undvikas.

Utöver ovan beskrivna problem med affärssystemen så kan vi konstatera att man vid inmatning i anläggningsregistret inte har en konsekvent hantering. Benämningar och projektkoder kan skilja sig trots för samma anläggning vilket försvårar vid uppföljning och granskning. Våra synpunkter från granskningen av tertial 2 2020 kvarstår därmed och lika så gällande redovisning av bidrag till materiella anläggningstillgångar som inte redovisas konsekvent före respektive efter ändringen av reglerna för hur dessa skall redovisas. Däremot kan vi konstatera att man vidtagit åtgärder för att hantera beroendet av nyckelpersoner i anläggningshanteringen när man nu har två controllers som är insatta i hanteringen.

Vi bedömer att investeringsredovisningen ger en samlad bild av investeringsredovisningen.

Umeå den 31 Mars 2021

Johan Perols
EY, Certifierad kommunal revisor
Kundansvarig

Johan Pettersson
EY, *Auktoriserad revisor*
Projektledare

Petter Frizén
Verksamhetsrevisor